

ESITYKSEN LÄHTEET

1. Arkistolähteet

Eduskunnan arkisto

Perustuslakivaliokunnan pöytäkirja 1905

Suomen Pankki 1918: Kertomus Eduskunnan pankkivaliokunnalle Suomen pankista kapinan aikana 1918

Kansallisarkisto

EK-Valpon arkisto

Senaatin talousosaston anomusdiaari 1 507/200 1873

Yksityisarkistot

Kai Donnerin arkisto

Jalmari Finnen arkisto

Bruno Jalanderin arkisto

Hjalmar J. Procopénin arkisto

Ester Ståhlbergin arkisto

K. J. Ståhlbergin arkisto

Juho Vennolan arkisto

2. Painetut lähteet

Aatelissäädyn pöytäkirja 1904

Porvarissäädyn pöytäkirja 1904

Talonpoikaissäädyn pöytäkirja 1904

Valtiopäivien pöytäkirjat 1917

Valtiopäivien pöytäkirjat 1918

Valtiopäivien pöytäkirjat 1928

Valtiopäivien pöytäkirjat 1933

3. Alkuperäislähteenä käytetty kirjallisuus ja muistelmat

Alkio, Santeri: *Päiväkirjat 1914–1918. Profeetta*. Toim. Kari Hokkanen. Edita, 2012.

Alkio, Santeri: *Päiväkirjat 1919–1921. Valtiomies*. Toim. Kari Hokkanen. Edita, 2012.

Alkio Santeri 2013: *Päiväkirjat 1921–1930. Patriarkka*. Toim. Kari Hokkanen. Edita, 2013.

Hultin, Tekla: *Päiväkirjani kertoo I: 1899–1914*. Kustannusosakeyhtiö Sanatar, 1935.

Hultin, Tekla: *Päiväkirjani kertoo 1914–1918*. Sanatar, 1938.

Kosola, Vihtori: *Viimeistä piirtoa myöten. Muistelmia elämäni varrelta*. Koonnut ja painokuntoon järjestänyt Vilho Viita. Gummerus, 1986 (1. pain. 1934).

Mannerheim, G.: *Muistelmat. Ensimmäinen osa*. Suom. Lauri Hakulinen et al. Otava, 1951.

Pihkala, Martti: *Minkälainen Suomi meidän on luotava*. Gummerus, 1918.

Relander, Lauri Kristian: *Presidentin päiväkirja I. Lauri Kristian Relanderin muistiinpanot vuosilta 1925–1927*.

Julkaissut Eino Jutikkala. Weilin + Göös, 1967.

Relander, Lauri Kristian: *Presidentin päiväkirja II. Lauri Kristian Relanderin muistiinpanot vuosilta 1928–1931*.

Julkaissut Eino Jutikkala. Weilin + Göös, 1968.

Ståhlberg, Ester: *Ester Ståhlbergin kauniit, katkerat vuodet: presidentin rouvan päiväkirja 1920–25*. Toim. Hilikka ja Olli Vitikka. WSOY, 1985.

Ståhlberg, Ester: *Ester Ståhlbergin sodan ja rauhan vuodet: päiväkirja 1935–1947*. Toim. Hilikka ja Olli Vitikka. WSOY, 1987.

Ståhlberg, Ester: *Ester Ståhlbergin voittojen ja tappioiden vuodet: päiväkirja 1926–1934*. Toim. Hilikka ja Olli Vitikka. WSOY, 1986.

Ståhlberg, K. J.: *Puheita 1883–1918*. Otava, 1951.

Ståhlberg, K. J.: *Puheita 1919–1925*. Otava, 1925.

Ståhlberg, K. J.: *Puheita 1927–1946*. Otava, 1946.

Susitaival, Paavo: *Aktivisti ei hellitä – Tapautumia, muistelmia, mielipiteitä 1917–1939*. Koonnut Kauko Kare. Karisto, 1981.

Tanner, Väinö: *Kuinka se oikein tapahtui. Vuosi 1918 esivaiheeseen ja jälkiselvittelyineen*. Tammi, 1948.

Tanner, Väinö: *Nuorukainen etsii sijaansa yhteiskunnassa*. Tammi, 1948.

Vuorimaa, Artturi: *Kolme kuukautta Kosolassa. Lapuan liikkeen pesässä nähtyä, kuultua ja kuviteltua*. Artturi Vuorimaa, 1931.

Österman, Hugo: *Neljännesvuosisata elämästäni*. WSOY, 1966.

4. Lehdistö

Ajan Sana 1930–1932

Aktivist 1930, 1932

Helsingin Sanomat 1918, 1924, 1930, 1931

Hovnarren 1918–1924

Hufvudstadsbladet 1918

Kotiliesi 1965

Päivälehti 1896

Suomen Kuvalehti 1917–1925, 1930

Uusi Päivä 1918

Uusi Suometar 1896, 1905

5. Tutkimuskirjallisuus

Ahti, Martti: *Kaappaus? – Suojeluskuntaselkkaus 1921, Fascismin aave 1927, Mäntsälän kapina 1932*. Otava, 1990.

Ahti, Martti: *Ryssänvihassa. Elmo Kaila 1888–1935 – Aktivistin, asevoimien harmaan eminenssin ja Akateemisen Karjala-Seuran puheenjohtajan elämäkerta*. WSOY, 1999.

Ahti, Martti: *Salaliiton ääriviivat. Oikeistoradikalismi ja hyökkäävä idänpolitiikka 1918–1919*. Weilin+Göös, 1987.

Andersson, Martin & Oskar Andersson: *Poliittiset murhat ja murhayritykset Suomessa*. Suom. Maija-Liisa Vuorjoki.) Martin Andersson, Silverprint Oy, 2021.

Blomstedt, Yrjö: *K. J. Ståhlberg: valtiomieselämäkerta*. Otava, 1969.

Borg, Olavi, Irma Karvikko, V. Merikoski, Kyösti Skyttä (toim.): *K. J. Ståhlberg ja Suomen itsenäisyys*. K. J. Ståhlbergin säätiö, 1968.

Donner, Kai: *Sotamarsalkka, vapaaherra Mannerheim*. WSOY, 1934.

Ekman, Torsten: *Punalippujen Helsinki*. Suom. Veijo Kiuru. S&S, 2017.

Hyvämäki, Lauri: *Sinistä ja mustaa*. Otava, 1971.

Jägerskiöld, Stig (valik.): *Mannerheim. Kirjeitä seitsemän vuosikymmenen ajalta*. Suom. Aili Palmén. Otava, 1983.

Jägerskiöld, Stig: *Mannerheim rauhan vuosina 1920–1939*. Suom. Kai Kaila. Otava, 1973.

Jägerskiöld, Stig: *Valtionhoitaja Mannerheim*. Käsikirjoituksesta suom. Sirkka Rapola. Otava, 1969.

Karimaa, Jenni: *Tulevaisuuden lähtökohdista kansanvallan kolmiliittoon. Kansallinen Edistyspuolue ja kansallisen eheytyksen politiikka 1919–1939*. Turun yliopisto, 2016.

Kataja, Anna-Mari: *Itsenäisen Suomen presidentit*. Gummerus, 1992.

Katajisto, Kati: *Sodasta sovintoon*. Otava, 2018.

Klinge, Matti: *Itsenäisen Suomen ylioppilaat. Ylioppilaskunnan historia. Osa IV. Gaudeamus*, 1978.

Koskinen, Ulla: *Suomessa selviytymisen historiaa*. Into Kustannus, 2021.

Lehtinen, Lasse: *Murhattu ministeri. Heikki Ritavuoren elämä ja kuolema*. Otava, 2021.

Lehtola, Veli-Pekka: *Presidentin kyyditys. Presidentti Ståhlberg, kenraali Wallenius ja kiihkon aika 1930*. Otava, 2010.

Meinander, Henrik: *Suomen historia: linjat, rakenteet ja käännekohdat*. Suom. Paula Autio. WSOY, 2006.

Meinander, Henrik: *Tasavallan tiellä: Suomi kansalaissodasta 2000-luvulle*. Schildts & Söderströms, 2012.

Moring, Anna (toim.): *Sukupuolen politiikka: naisten äänioikeuden 100 vuotta Suomessa*, Otava 2006.

Mylly, Juhani: *Edustuksellisen kansanvallan läpimurto Suomessa. Eduskunta 100-vuotta -juhlajulkaisu*, Edita, 2006.

Niinistö, Jussi: *Paavo Susitaival 1896–1993. Aktivismi elämänasenteena*. SHS, 1998.

Niinistö, Jussi: *Heimosotien historia 1918–1922*. SKS, 2005.

Niku, Risto: *Ministeri Ritavuoren murha*. Edita, 2004.

Roiko-Jokela, Heikki: *Kriisien värittämät vuodet: Kaarlo Juho Ståhlbergin presidenttikauden ulkopoliitiikka 1919–1925*. K. J. Ståhlberin Säätiö, 2021.

Roselius, Aapo & Silvennoinen, Oula: *Villi itä. Suomen heimosodat ja Itä-Euroopan murros 1918–1921*. Tammi,

2019.

Saarikoski, Vesa: *Keskustajääkäri Aarne Sihvo. Demokraatti ja eheyttäjä murrosaikojen asevoimissa*. Bibliotheca Historica 25. SHS, 1997.

Siltala, Juha: *Lapuan liike ja kyyditykset 1930*. Otava, 1985.

Siltala, Juha: *Sisällissodan psykohistoria*. Otava, 2009.

Silvennoinen, Oula, Marko Tikka, Aapo Roselius: *Suomalaiset fasistit. Mustan sarastuksen airueet*. WSOY, 2016.

Ståhlberg, K. J.: *Parlamentarismi Suomen valtiosäännössä*. Otava, 1927.

Tallgren, A. M., Göta Salovius-Sinervo, Vihtori Laurila (toim.): *K. J. Ståhlberg*. Aamun kannatusyhdistys, 1940.

Tepora, Tuomas: *Lippu, uhri, kansakunta. Ryhmäkokemukset ja -rajat Suomessa 1917–1945*. Yliopistopaino, 2011.

Tiihonen, Seppo: *Vallan kumoukset Suomessa 1917-1919. Suomi ja vallan verkostot*. Otava, 2019.

Tikka, Marko: *Terrorin aika. Suomen levottomat vuodet 1917–1921*. Ajatuskirjat, 2006.

Tikka, Marko: *Valkoisen hämärän maa? Suojeluskunnat, virkavalta ja kansa 1918–1921*. SKS, 2006.

Vares Vesa: *Konservatiivi ja murrosvuodet. Lauri Ingman ja hänen poliittinen toimintansa vuoteen 1922*. SHS, 1993.

Vares, Vesa: *Kuninkaan tekijät – suomalainen monarkia 1917–1919. Myytti ja todellisuus*. WSOY, 1998.

Vares, Vesa: *Varpuset ja pääskyselä. Nuorsuomalaisuus ja Nuorsuomalainen puolue 1870-luvulta vuoteen 1918*. SKS, 2000.

Vares, Vesa ja Uino, Ari: *Suomalaiskansallinen kokoomus – kansallisen kokoomuspuolueen historia 1929–1944*. Edita, 2007.

Vares, Vesa, Uola, Mikko ja Majander, Mikko: *Kansanvalta koetuksella*. Edita, 2006.

Virkkunen, Sakari: *Ståhlberg, Suomen ensimmäinen presidentti*. Otava, 1978.

Virrankoski, Pentti: *Suomen historia: maa ja kansa kautta aikojen*. SKS, 2019. 2. pain.